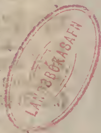
Placat,

angaaende den

Islandske Handels Friegivelse.

Friderichsberg Slot den 18de August 1786.

Kiøbenhavn,
trykt hos Directeur P. M. Høpffner, Hans Kongelige Majestæts og Universitetets første Bogtrykker.

Vi Christian den Syvende, af Guds Naade Konge til Danmark og Norge, de Venders og Gothers, Hertug til Slesvig, Holsteen, Stormarn, Dytmersken og Oldenborg; giøre alle vitterligt: At Vi af landsfaderlig Omsorg for Vort Land Island, samt til Vore samtlige Undersaatters Beste, allernaadigst have besluttet at give Handelen paa samme Land aldeles frie i Fremtiden; Thi byde og befale Vi herved:

1.

Den nærværende Handels-Indretning ville Vi herved allernaadigst have aldeles ophævet fra 1ste Jan. 1788 saaledes: at den af Vor Hoisalige Herr Fader udgivne Octroi for den Islandske Handel, samt Vores Forordning om den Islandske Taxt og Handel af 30de Mai 1776, og Reglementet om samme Handel af 2 Julii 1781, for saavidt de angaae Island, fra bemeldte Dag af skulle være aldeles ophævede, og satte ud af Kraft. Ligeledes ville Vi herved have

ophævet

ophævet og afskaffet alle Vore eller Vore Hoisalige Forfædres Love og Anordninger for Vort Land Island, saavidt de have Hensigt til octroieret Handel i og for sig selv.

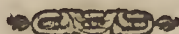
2.

Da Vi allernaadigst ville tillade, at alle de af Vore Undersaatter, som betimelig melde sig derom, allerede i næste Aar 1787 maae beseile een eller anden Havn i Island; saa ere Vi og allernaadigst til Sinds, allerede at sætte Vor forbemeldte Forordning af 30de Mai 1776, saavidt samme indeholder Taxt paa de Islandske Cargaison- og Retourvarer, ud af al Kraft fra 1ste Mai 1787 af, saaledes at ingen fastsat Priis for Indforsels- eller Udforsels-Varer i Island skal mere finde Sted fra den Dag af. Ligesom da Indbyggerne selv maae foreenes om Priserne med de muelig allerede i næste Aar til Landet kommende Handlende fra Vore Riger og Lande, saa skulle de og paa de Stæder, hvor Handelen endnu i samme Aar fores for Vor Regning, ikke mere betale deres Fornodenheder efter Taxten, men efter de af Vor Handels-Administration beregnende billige Priser, ligesom de og ved deres Produkters Salg ikke mere skulle være bundne til Taxtens Priser, men faae samme ligeledes betalte efter nærmere beregnende handelsmæssige Priser.

3.

Ligesom Vi, fra 1788 Aars Begyndelse af, aldeles ikke ville lade føre nogen Handel paa Island for Vor Regning, saa skal og denne Handel fra den Tid af være aldeles friegiven, saavel for Islænderne selv, som for alle Vore øvrige Undersaatter i Europa, uden allene i de Provindser, hvor octroieret Handel endnu finder Sted. Det skal altsaa være allernaadigst tilladt disse Vore Undersaatter, at seile til Island, fra hvilket inden- eller udenlandsk Sted de ville, og ligeledes fra Island, til hvilket inden- eller udenlandsk Sted de finde for godt, allene at de holde dem de Regler efterrettelige, der i Almindelighed ere foreskrevne for den til et saadant Sted forende Handel og Skibsfart.

4.

4.

Derimod er det Vor allernaadigste Villie og Befaling, at ingen af Vore Undersaatter maae i Island handle med nogen Fremmed, som, være sig af hvad Aarsag det vilde, muelig kunde besøge bemeldte Land; til hvilken Ende den af Os mod saadan uberettiget Handel udgivne Anordning af 1ste April 1776 fremdeles skal staae ved Magt, indtil noget nærmere derom kan blive bestemt i Overeensstemmelse med de under en Friehandel fornødne Forandringer. Det skal og fremdeles være alle Fremmede forbudet at handle paa de Islandske Kyster og Strømme, og at beseile dem videre, end hidindtil haver været fastsat, ligesom og at virke deres Fisk paa Landet selv, hvortil ikke allene ingen af Landets Indbyggere maae være dem behielpelig, men Øvrigheden meget mere see saadant afværget i Overeensstemmelse med forbemeldte Anordning.

5.

Derimod skal det, fra 1787 Aars Begyndelse af, staae alle Vore forbemeldte Undersaatter frit for at drive Fiskerie under de Islandske Kyster, saaledes, som de best ville og kunne, samt at virke deres Fangst paa Landet; allene, at det sidste ikke skeer, uden lovligen at have affundet sig med vedkommende Grundeier, samt at Øvrigheden haver Indseende med, at ingen Misbrug i den Anledning foregaaer.

6.

Ligeledes skal det staae forbemeldte Vore Undersaatter frit for, at beseile een eller anden Havn i Island allerede til Foraaret 1787, naar de derom melde sig inden dette Aars Udgang; da de og kunne vente, saavidt mueligt er, at blive forsynede med alle behøvende Oplysninger om det locale paa det Sted, som de saaledes agte at handle paa, samt at dem, efter Omstændighederne, vorder forundt een eller anden passende Benaadning, i Hensigt til Indhandlingen af de til den Tid i Landet i Forraad værende og Vores Handel tilhørende Retourladninger.

7.

7.

Dog skulle til denne Handel allene bruges indenlandske Skibe, hvorved de samme Regler skulle iagttages, som ved dem, der seile med algierske Søepasse, saaledes at Rhederne altid skulle forsyne dem med et Islandsk Pas, hvorfor der dog, saalænge Friheds Aarene vare, ikke skal betales mere end 2 Rdlr. Expeditions-Gebyhr. Videre skulle Rhederne være pligtige til at indsende en noiagtig Carga over Skibets Ladning, saavel ved Bortseilingen fra et indenlandsk eller fremmed Sted, som ved dets Ankomst til et indenlandsk eller fremmed Sted; det samme skulle Skipperne iagttage ved deres Ankomst til og Bortseiling fra et Islandsk Sted, ligesom ved deres Ankomst til et indenlandsk eller fremmed Sted. Disse Carga's bør desuden være attesterede af vedkommende Toldbetiente, saasnart Skibet lades eller losses paa et indenlandsk Toldsted.

8.

Alle Skibe fra og til Island ville Vi for det første i 20 Aar allernaadigst have befriet for Lastepenge i de Danske, Norske og Hertugdommenes Havne; og alle de Skibe, som directe fra og til Island forbiseile Capo Finis terræ, skulle i lige Tid være befriede for de denne Fart ellers paaliggende Slave-, Laste- og Ranzons-Penge.

9.

Ligeledes skulle for det første i 20 Aar alle til Island indførende Varer, inden- og udenlandske, af hvad Slags de end ere, være aldeles frie fra al Told og Consumtion i Island, hvad enten de indføres fra indenlandske eller udenlandske Stæder; ligesom og alle Islandske Varer maae udføres derfra uden al Told, hvad enten de udføres til indenlandske eller fremmede Stæder.

10.

Alle fra Island hiemkommende Islandske Varer maae ligeledes i 20 Aar nyde Told-, Accise- og Licent-Frihed, overalt ved Toldstæ-

lerne i Rigerne og Hertugdømmene, som og, indtil videre, Consumtions-Friehed i de Danske og Norske Stæder, hvorhen de føres; derimod betales deraf, naar de derfra igien udføres til fremmede Stæder, den hidindtil paabudne 1 Procento, i Stedet for udgaaende Told.

11.

Alle fra Danmark, Norge eller Hertugdømmene til Island udgaaende Varer skulle, uden Forskiel fra hvilken Provinds eller fra hvilket Sted de ere, være i bemeldte 20 Aar aldeles frie for udgaaende og Mellemrigs-Told; dog, at der tilveiebringes Attest fra vedkommende Steds Øvrighed i Island, hvor de losses, at de der ere indførte til at forblive i Landet. Derhos godtgiøres Consumtionen paa de udgaaende Fødevarer, som sædvanlig, ligesom og de her fabrikeerte Tobakker nyde, naar de bringes til Island, den ved Vores allernaadigste Forordning af 12 Apr. 1786 §. 7 bestemte Godtgiørelse; derimod ophører aldeles fra ult. Apr. 1787 den Godtgiørelse, som hidindtil haver fundet Sted paa indenlandsk Brændeviin.

12.

For saa meget mere at opmuntre og befordre denne Handel, og for at den saa meget før fra Island af skal kunne drives med nogen Eftertryk, ville Vi allernaadigst forunde de sex Handelspladse i Island: Reikiaviik, Vestmannøe, Eskefiord, Eia- eller Oefiord, Skutils- eller Isefiord, og Grundar- eller Grønnefiord, Kiøbsteds-Ret og Friheder, hvilke Vi ved en derom især nærmere udgivende Anordning allernaadigst ville bekiendtgiøre, og hvorved disse Stæder blive tillagte saadanne Benaadninger, som Vi agte tilstrækkelige til at kunne formaae saavel nogle af Fremmede, som Vore egne Undersaatter, til der at boesætte sig, for at benytte de Fordele, som de Islandske Produkter kunde tilbyde.

13.

For endnu videre at udbrede Handelen omkring alle Landets Kyster, samt for at skaffe Indbyggerne i Island jo før jo heller Leilighed til activ Handel, maae ogsaa nu saa mange af disse Kiøbsteds-

Borgere,

Borgere, som ville, have Frihed, som Udliggere at giøre mindre Handels-Anlæg i det til hver Kiøbsted hørende Distrikt, naar de have vundet Borgerskab paa Handelen i samme Kiøbsted, samt beviise for Stedets Øvrighed, at være forsynede med behøvende Forraad af de til Indbyggernes Livsophold og Næringernes Drift fornødne Varer. Saadanne Handlende eller Udliggere skulle for det første i 20 Aar have Frihed til, ey allene at handle med hvilket Udliggersted og Kiøbsted de finde for godt, men og directe at forskrive Ladninger, fra hvilket Sted i Vore Riger og Lande de selv ville, samt igien at expedere Ladninger, hvorhen de finde tienligst; allene, at de iagttage de samme Regler, som i Almindelighed ere bestemte for alle andre Handlende der i Landet.

14.

Ligesom nu Kiøbmændene i Kiøbstæderne i Island, samt Udliggerne uden for samme, eene og allene skulle være berettigede til at drive Handel i Landet med Indførselsvarer; saa bliver det derimod, ligesom hidindtil, enhver Indbygger uformeent, at drive paa Landet hvad anden lovlig Næring, Haandtering eller Haandværk han selv vil. Det skal og staae enhver af Indbyggerne frit for, at handle, ikke allene til hvilket Udliggersted, men og til hvilken Kiøbsted han selv vil, uden at nogen Indskrænkning eller Hæftelse til noget vist Distrikt derved skal finde Sted.

15.

Omendskiønt det fra 1788 Aars Begyndelse af er allernaadigst tilladt enhver af Vore i den 3die Post benævnte Undersaatter at drive Handel paa Landet, uden Forskiel om nogen af de i Landet boesatte Handlende maatte have forskrevet en saadan Ladning eller ikke; saa ville Vi dog, for saa meget mere at befordre saadanne Speculationer, at de saaledes allene paa Speculation fra bemeldte Tid af udgaaende Skibe først skulle anløbe een af Kiøbstæderne i Island, for der at afleevere deres Carga til Stedets Øvrighed. Dog skulle de ingenlunde være pligtige til der at losse, lade eller betale nogen Slags Omkostning, men de kunne meget mere, saavidt de ikke selv finde

for-

fornøielig Afsætning af deres Varer, strax efter at have afleveret deres Carga, gaae til hvilken Havn de ville, og der ligge udi 4 Uger, i hvilken Tid enhver af Indbyggerne uden Forskiel kan kiøbe af dem, til egen Fornødenhed, Føde- og andre til Næringernes Drift nødvendige Varer, samt til dem sælge sine Produkter.

16.

For saa meget mere at ophielpe Næringsveiene, ville Vi og paa vedkommende Collegii nærmere Forestilling forunde dem, der ville entreprenere og forlægge Fiskerierne eller nogen anden for Island særdeles nyttig Næring i det Store, saavelsom de for Landet nødvendigste og nyttigste Haandværksfolk, der vilde nedsætte sig i Kiøbstæderne sammesteds, saadanne Benaadninger og Fordele, som Omstændighederne maatte giøre fornødne.

17.

For at see Landet forsynet med den til Handelen fornødne Mængde af Courantmynt, ville Vi og allernaadigst være betænkte paa at formindske de i Island circulerende Bancosedler, efter nærmere derom fra Vores Finance-Collegium til Os giørende Forestilling.

18.

For at befordre saavel den indenlandske Transport og Handel til Søes, som Fiskeriernes Drift i Almindelighed, ville Vi allernaadigst lade fortsætte den i 1774 begyndte, men i 1778 standsede, Opmaaling af de Islandske Kyster og Farvande, efter en nærmere bestemmende Plan; ligesom Vi og allernaadigst ville forunde passende Opmuntringer til at bygge store Baade og andre til Transport og Hav-Fiskerie beqvemme Fartøier.

19.

Ligeledes ville Vi, til Communicationens idelige Vedligeholdelse imellem Island og Vore øvrige europæiske Stater, paa een eller anden Maade sørge for, at der kan træffes en ordentlig og stadig Indretning med et Postskib, som skal overvintre i Island, og tidlig om Foraaret medtage derfra til Norge og her til Staden, saavel private Breve, som hvad der hører til Vores Tieneste, samt hvad ellers

maatte

maatte behøve hastig Befordring; ligesom og samme Skib ved Tilbagereisen skal overbringe til Landet, saavel de for Haanden værende Expeditioner fra Vore Collegier, som andre Breve eller Reisende.

20.

Da Vi ikke ville, at de Frihandlende skal for Fremtiden paalægges nogen af de Byrder, der have paaligget de forrige octroierede Handlere, saa frietages de Handlende for Fremtiden fra den Forbindtlighed, at overføre Reisende uden Betaling; hvorimod Vi ville allernaadigst godtgiøre Vore Betiente og andre, der reise i Statens Ærende, noget for Reisens Omkostninger. Dog skal det være alle Skippere forbudet, at udføre fra Island nogen af Indbyggerne, som ikke er forsynet med Reisepas fra vedkommende Amts Øvrighed.

21.

Ligeledes bortfalde for Fremtiden alle de Afgifter, der hidindtil have været lagte paa de octroierede Handeler; saasom den Godtgiørelse, som Vore Embedsmænd i Island, samt de Islandske Studenter og Skoledisciplер hidindtil have nydt, tildeels som Vederlag for Forretninger ved Handelen, og tildeels som Føringspenge, saavidt de ikke torde udføre Varer til Forhandling for egen Regning. Det første Slags i Særdeleshed ophører fra den Tid, Embedsmændenes Forretninger ved nærværende Handel ophøre, imod at de for Eftertiden nyde deres Reiser og andre Forretninger for de Handlende betalte af Vedkommende efter den Norske Lov og dertil hørende Anordninger; men det sidste Slags fra nærværende Handelsindretnings Ophævelse paa hvert Sted.

22.

Derimod ville Vi allernaadigst for Fremtiden betale af Vores Casse, hvad Landphysicus og Apotheket hidindtil have nydt af Handelen, samt for det første det, som Handelen efter Reglementet af 1777 haver givet til de Fattige i Island, paa samme Maade, som

hidindtil skeet er, indtil disse Penge med Tiden kunde indvindes ved frievillige Gaver, eller paa anden Maade; hvorimod de Handlende skulle være frie for al Afgift, som svares til de Fattige af rørligt Gods, saalænge Vi staae denne Udgift.

23.

Da Vi allernaadigst ophæve den Islandske Taxt over hele Landet fra ult. April 1787 af, saa skulle alle Beholdninger i Island, være sig af Cargaison- og Retourvarer, eller af Contanter, samt Huse og Inventarier, tilligemed Restancerne, ved hver Havn optages til den Tid af vedkommende Rettens-Betiente. Derover skulle forfattes nøiagtige Judicial-Instrumenter, som siden skulle lægges til Grund, saavel for disse Effecters Overdragelse, som for den af Handels-Betienterne aflæggende endelige Rigtighed.

24.

Foreskaaende Poster have Vi allene allernaadigst villet forløbigen bekiendtgiøre, for at Vore kiære og troe Undersaatter saa meget før kunne tage Deel i den stiftende Frihandel; derimod ville Vi allernaadigst have Os forbeholdt, ved en med første udgivende udforlig Anordning om den Frihandel til Island, nærmere at bestemme alt derhen hørende. Til hvilken Anordning Vi, for saa meget mere at underrette Vedkommende om alt det fornødne, denne Handel angaaende, allernaadigst ville lade føie tilforladelige summariske Beregninger om Handelens Tilstand hidindtil, samt andre Efterretninger, der kunde eragtes for de vigtigste og nødvendigste for de Handlende, og en Samling af saadanne for Island udgivne eller der gieldende Love og Anordninger, der staae i Sammenhæng med Handelen.

Hvor-

Hvorefter alle Vedkommende kunne vide sig allerunderdanigst at rette. Givet paa Vort Slot Friderichsberg den 18de August 1786.

Under Vores Kongelige Haand og Segl.

Christian R.

Reventlow. Erichsen. Hoë.

Vorndran.